

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

การพัฒนาแนวทางการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยวัณโรคปอดที่รักษาด้วย
ระบบยาระยะสั้น อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES ON HOME – VISITING PULMONARY
TUBERCULOSIS PATIENTS WITH SHORT COURSE TREATMENT
IN MUEANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN

จุฬาวรรณ จิตดอน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การพัฒนาแนวทางการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยวัณโรคปอดที่รักษาด้วยระบบยาระยะสั้น

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES ON HOME - VISITING PULMONARY
TUBERCULOSIS PATIENTS WITH SHORT COURSE TREATMENT
IN MUEANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN

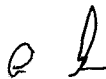
จุฬารวรรณ จิตตอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้

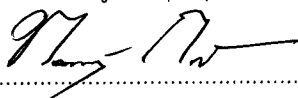
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2557

.....
พันเอกนายแพทย์อนันต์ วัฒนธรรม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

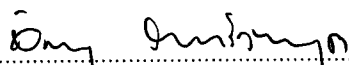
.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ กสิผล
กรรมการ

.....
รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย
กรรมการ

.....
กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม

.....
อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม
กรรมการ

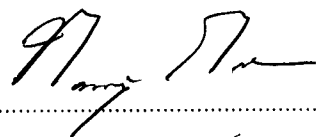
.....
รองศาสตราจารย์อัสยา จันทร์วิทยานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

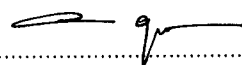
.....
รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม

.....
อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ กสิผล
ประธานหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
(การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

.....
รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

การพัฒนาแนวทางการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยวัณโรคปอดที่รักษาด้วยระบบยาระยะสั้น
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

จุฬารวรรณ จิตตอน 554009

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย, ส.ด. (การพยาบาลสาธารณสุข)

กมลทิพย์ ชลิ่งธรรมเนียม, ปร.ด. (การพยาบาล)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยวัณโรคปอดที่รักษาด้วยระบบยาระยะสั้น อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ภายใต้แนวคิด การจัดการรายกรณี และทฤษฎีการพยาบาลของคิง แบ่งการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ประเมินสถานการณ์การดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด ขั้นที่ 2 พัฒนาแนวทางการเยี่ยมบ้าน และขั้นที่ 3 เปรียบเทียบการรับรู้ของผู้ป่วยก่อนและหลังพัฒนาแนวทางการเยี่ยมบ้าน เก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา Paired t- test และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 56-65 ปี สถานภาพคู่ จมมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รายได้น้อย คู่สมรสเป็นผู้ดูแล ไม่ออกกำลังกาย ดัชนีมวลกาย < 20 ส่วนน้อยลิ้มรับประทานยา และเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากยา ผลวิเคราะห์บทบาทบุคลากรสุขภาพที่ปฏิบัติขณะเยี่ยมบ้าน พบว่า 2 เดือนแรกติดตามทุกสัปดาห์ 4 เดือนถัดมาติดตามเดือนละครั้ง โดยค้นหาบุคคลทำหน้าที่ พี่เลี้ยง แจกแผ่นพับความรู้ ไม่พบการประสานงานกับผู้นำชุมชน ผลการพัฒนาแนวทางเยี่ยมบ้านได้กิจกรรมที่ระบุบทบาทผู้เกี่ยวข้องที่จะดำเนินงานในสัปดาห์ที่ 1-8 แผนเยี่ยมบ้านที่ระบุวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเยี่ยม และแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน หลังใช้แนวทางเยี่ยมบ้านพบว่าผู้ป่วยรับรู้การรักษาเพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ยก่อนใช้เท่ากับ 4.11 ค่าเฉลี่ยหลังใช้เท่ากับ 4.75) รับรู้ความเครียดลดลง (ค่าเฉลี่ยก่อนใช้เท่ากับ 2.14 ค่าเฉลี่ยหลังใช้เท่ากับ 1.34) และรับรู้การปฏิบัติของครอบครัว บุคลากรสุขภาพ และชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (ค่าเฉลี่ยก่อนใช้เท่ากับ 2.94 ค่าเฉลี่ยหลังใช้เท่ากับ 3.75) การศึกษามีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารหน่วยงานสุขภาพระดับตำบลควรสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ นำแนวทางที่พัฒนาขึ้นไปใช้อย่างต่อเนื่อง ประยุกต์ใช้การจัดการรายกรณีและทฤษฎีการพยาบาลของคิงในผู้ป่วยเรื่องอื่น ๆ วิจัยเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม และเพิ่มสื่อที่ทันสมัยในกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

คำสำคัญ: ผู้ป่วยวัณโรคปอด การเยี่ยมบ้าน แนวคิดการจัดการรายกรณี ทฤษฎีการพยาบาลของคิง

**THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES ON HOME - VISITING PULMONARY
TUBERCULOSIS PATIENTS WITH SHORT COURSE TREATMENT
IN MUEANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN**

JURAWAN JITDORN 554009

MASTER OF NURSING SCIENCE (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: VANIDA DURONGRITICHAI, Ph. D. (PUBLIC HEALTH NURSING)

KAMONTIP KHUNGTUMNEAM, Ph. D. (NURSING)

ABSTRACT

This purpose of participatory action research is to develop home visit guideline of pulmonary tuberculosis (TB.) for patients treated with short course treatment in Mueang district, Samut Prakan province. The concepts of case management and King's nursing theory were applied. The research is divided into three stages : stage 1 evaluating caring situations of TB patients. Stage 2 develop guidelines for home visit. Stage 3: compare the perception of TB patients before and after developing home visit guideline. Data collection tool has been reviewed for content validity by 3 experts and reliability was 0.89 Research tools were composed of questionnaire, in-depth interviews, non-participatory observation and group discussions guidelines. Data were analyze by descriptive statistics, paired t- test and content analysis.

The results showed that most patients were males, aged 56-65 years, married, secondary education, less income, spouse as caregiver, physical inactivity, BMI less than 20. Few patients forgot to take medication and had adverse drug reaction. Roles of health personnel during home visit were analyzed and showed that they saw TB patients every 4 months, followed by once a month later. They seek family member to be caretaker, use leaflet to be health media. They did not collaborate with community leader for caring TB patients. The developed guidelines from reflecting and reevaluating roles of stakeholders brought to be 1) guideline which determine roles of the involvements in the 1-8 week of home visit 2) plan which specify the weekly objective and step of home visit 3) the home visit record book. After employ the developed home visit guideline, the perception of TB patients to their treatment was higher (\bar{x} before use = 4.11, \bar{x} after use = 4.75), the perception to stress was lower (\bar{x} before use = 2.14, \bar{x} after use = 1.34), and the perception to family member, health personnel, community leader roles were higher than before using guideline significantly (\bar{x} before use = 2.94, \bar{x} after use = 3.95). This study suggested that health administration in community level should support health personnel to use this guidelines continually. Also, this guidelines should be evaluated periodically. In addition, case management and King's nursing theory should be applied with other chronic diseases. Quasi-experimental by comparing 2 groups should be employed and health instruction medias which use modern technologies should induced during home visit.

Keywords: Tuberculosis Patients, Home Visit, Case Management, King's Nursing Theory

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา คุรงค์ฤทธิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ กสิผล ประธานหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาทั้งใน และนอกเวลาทำงาน ตลอดจนตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ ครบถ้วน

ขอขอบพระคุณ อาจารย์พันเอก นายแพทย์อนันต์ วัฒนธรรม ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์พันเอก นายแพทย์อนันต์ วัฒนธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพร จินันท์ยุยา ที่กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจสอบเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ลูกมีความพากเพียรพยายามอดทนสาหัสในการศึกษา ขอขอบคุณพี่ ๆ ป.โท M.N.S. รุ่น 9 ขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่ให้อกำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล เวชปฏิบัติชุมชน และคณาจารย์พิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอันมีค่าแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้เป็นแหล่งประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้และคุณธรรมแก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจักได้นำสิ่งเหล่านี้ไปใช้พัฒนาทั้งในหน้าที่การงาน วิชาชีพ ในชีวิตประจำวันและสังคมอย่างมีคุณภาพ และนำความรู้ไปสร้างประโยชน์แก่ประเทศชาติ บ้านเมืองสืบไป

จุฬารรรณ จิตดอน